

Verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen: Beginselen van goede praktijken

Een voorstel van de onderstaande kernleden van het B2B-platform

AIM

CEJA

CELCAA

CLITRAVI

Copa Cogeca

ERRT

EuroCommerce

Euro Coop

FoodDrinkEurope

UEAPME

UGAL

Om conformiteit met de relevante mededingingswetgeving te waarborgen mag dit document niet worden besproken of anderszins worden gebruikt in verband met mededelingen die al dan niet rechtstreeks zijn gericht op het coördineren van handelsstrategieën.

Inleiding¹

De Europese instellingen en diverse lidstaten hebben erop gewezen dat er problemen zijn met de voedselvoorzieningsketen en zijn overeengekomen dat er oplossingen voor deze problemen moeten worden gevonden².

Op een verzoek van 10 maart 2011 van de Europese Commissie op het B2B-platform (business-to-business) van het Forum op hoog niveau voor een beter werkende voedselvoorzieningsketen is een dialoog tussen de verschillende belanghebbenden opgezet om eerlijke/oneerlijke handelspraktijken in de voedselvoorzieningsketen te bespreken. Deze dialoog heeft tot doel een bijdrage te leveren aan het proces van het Forum op hoog niveau, op basis van de opdracht van de leden van het platform. De kern van de discussie is gericht op het vinden van een oplossing voor de asymmetrische verhoudingen en mogelijke gevallen van machtsmisbruik door actoren in de voedselvoorzieningsketen.

De uitkomsten van de dialoog tussen de verschillende belanghebbenden zijn bijgevoegd in de vorm van een reeks beginselen van goede praktijken en een lijst van voorbeelden van eerlijke en oneerlijke praktijken in verticale handelsrelaties. Deze uitkomsten illustreren i) dat wordt erkend dat zich in de hele voedselvoorzieningsketen oneerlijke handelspraktijken kunnen voordoen en ii) dat de belanghebbenden bereid zijn om deze praktijken in onderlinge overeenstemming en op doeltreffende wijze aan te pakken.

De deelnemers aan de dialoog tussen de verschillende belanghebbenden zijn van oordeel dat deze beginselen van goede praktijken een kader vormen voor een manier van zakendoen die de contractvrijheid respecteert en concurrentievermogen, vertrouwen en continuïteit — alle van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van bedrijven — innovatie en de drie pijlers van duurzaamheid (sociale, economische en milieuaspecten) waarborgt. Uiteindelijk zullen de consument en de samenleving als geheel daar wel bij varen.

Deze benadering vormt een aanvulling op de ontwikkeling van goede praktijken door ECR. Deze zijn bedoeld om de hele waardeketen zodanig te optimaliseren dat de wensen van de consument beter, sneller en tegen lagere kosten worden uitgevoerd.

---

¹ de BEUC (de Europese consumentenorganisatie) volgt de werkzaamheden als waarnemer. De BEUC is van oordeel dat de algemene en specifieke beginselen van goede praktijken juist zijn en dat zij de algemene goede praktijken weerspiegelen die worden gehanteerd in burgerlijke en handelszaken. BEUC stelt echter vraagtekens bij de manier waarop de naleving ervan op de markten in de EU zal worden gewaarborgd.

² In het bijzonder de definitieve aanbevelingen van de Groep op hoog niveau (HLG.006), de mededeling over een beter werkende voedselvoorzieningsketen in Europa (COM(2009)591), het verslag over de monitoringactie van de handels- en distributiemarkt (COM(2010)355), de Akte voor de interne markt (COM(2011)206/4), het verslag-Bové (2009/2237(INI)), het verslag-Corazza-Bildt (2010/2109(INI)) en de diverse publieke en particuliere initiatieven in onder meer het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Spanje, Roemenië, Hongarije en Ierland.

Bij de navolgende beginselen en voorbeelden wordt rekening gehouden met de belangrijke rol die het mkb in de voedselvoorzieningsketen speelt.

Eerbiediging van de hieronder vermelde beginselen van goede praktijken zal eerlijke praktijken bevorderen en oneerlijke praktijken, waarvan er verscheidene in dit document worden genoemd, ontmoedigen.

Beginselen van goede praktijken

Overeenkomstsluitende partijen dienen zich strikt te houden aan de geldende wetgeving, met inbegrip van de mededingingswetgeving.

Algemene beginselen

- A. **CONSUMENTEN:** overeenkomstsluitende partijen dienen bij hun relaties met andere bedrijven altijd rekening te houden met de belangen van de consument en de algehele duurzaamheid van de toeleveringsketen. Overeenkomstsluitende partijen dienen er bij de distributie van goederen in de hele toeleveringsketen voor te zorgen dat er zo doelmatig mogelijk wordt gewerkt en dat hulpbronnen optimaal worden gebruikt.
- B. **CONTRACTVRIJHEID:** overeenkomstsluitende partijen zijn economisch onafhankelijke entiteiten die elkaars rechten om hun eigen strategie en managementbeleid te bepalen respecteren, met inbegrip van de vrijheid om onafhankelijk van elkaar te bepalen of zij een overeenkomst al dan niet sluiten.
- C. **BILLIJKE BEHANDELING:** overeenkomstsluitende partijen gaan verantwoordelijk, te goeder trouw en professioneel met elkaar om.

Specifieke beginselen

- 1. **SCHRIFTELIJKE OVEREENKOMSTEN:** overeenkomsten worden schriftelijk aangegaan, tenzij dit niet mogelijk is of indien mondelinge overeenkomsten wederzijds aanvaardbaar zijn. Zij dienen duidelijk en transparant te zijn en zo veel mogelijk relevante en voorzienbare bepalingen te omvatten, ook ten aanzien van de rechten en de wijze van beëindiging.
- 2. **VOORSPELBAARHEID:** eenzijdige wijziging van de contractvoorwaarden is alleen toegestaan als die mogelijkheid en de bijbehorende omstandigheden en voorwaarden van tevoren zijn overeengekomen. In de overeenkomst moet worden aangegeven hoe de partijen mogelijke wijzigingen bespreken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de overeenkomst of die het gevolg zijn van onvoorziene omstandigheden, zoals bepaald in de overeenkomst.
- 3. **NALEVING:** afspraken moeten worden nagekomen.

4. **INFORMATIE:** bij de uitwisseling van informatie moeten de mededingingswetgeving en andere toepasselijke wetten strikt worden nageleefd en moeten de partijen er binnen de grenzen van het redelijke zorg voor dragen dat de verstrekte informatie juist en niet misleidend is.
5. **GEHEIMHOUDING:** de geheimhouding van informatie moet worden geëerbiedigd, tenzij de informatie al openbaar is of onafhankelijk op rechtmatige wijze en te goeder trouw door de ontvangende partij is verkregen. Vertrouwelijke informatie wordt uitsluitend door de ontvangende partij gebruikt voor de doelstelling waarvoor de informatie is verstrekt.
6. **VERANTWOORDELIJKHEID VOOR RISICO:** alle overeenkomstsluitende partijen in de toeleveringsketen dragen hun eigen passende ondernemersrisico's.
7. **GERECHTVAARDIGD VERZOEK:** overeenkomstsluitende partijen gebruiken geen dreigementen om een ongerechtvaardigd voordeel te behalen of ongerechtvaardigde kosten af te wentelen.

Praktische uitvoering	Voorbeelden van <u>oneerlijke praktijken</u>	Voorbeelden van <u>eerlijke praktijken</u>
Overeenkomsten – schriftelijk / anderszins	<ul style="list-style-type: none"> Essentiële voorwaarden van de overeenkomst worden niet schriftelijk vastgelegd of dat wordt geweigerd. Hierdoor wordt het moeilijker de bedoeling van de partijen en hun rechten en verplichtingen uit de overeenkomst te bepalen. 	<ul style="list-style-type: none"> Overeenkomstsluitende partijen zorgen ervoor dat de overeenkomst schriftelijk wordt aangegaan, tenzij dit niet mogelijk is of indien mondelinge overeenkomsten wederzijds aanvaardbaar zijn. In de overeenkomst wordt nauwkeurig beschreven onder welke omstandigheden en op welke wijze de partijen gezamenlijk de voorwaarden ervan tijdig en op geïnformeerde wijze kunnen wijzigen, met inbegrip van de procedure voor het vaststellen van de nodige compensatie voor de eventuele kosten die de partijen als gevolg van een dergelijke wijziging moeten dragen. De bepalingen van de schriftelijke overeenkomst zijn duidelijk en helder. Als overeenkomsten niet schriftelijk zijn aangegaan, stuurt een van de partijen achteraf een schriftelijke bevestiging.
Algemene voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> Er worden algemene voorwaarden opgelegd die oneerlijke bepalingen bevatten. 	<ul style="list-style-type: none"> Er worden algemene voorwaarden gebruikt die de zakelijke activiteiten vereenvoudigen en eerlijke bedingen bevatten.
Opzegging	<ul style="list-style-type: none"> Een handelsrelatie wordt onverwijld of met inachtneming van een onredelijk korte opzegtermijn en zonder zakelijk gerechtvaardigde reden eenzijdig beëindigd, bijvoorbeeld omdat de eenzijdig vastgestelde verkoopdoelstellingen niet worden gehaald. 	<ul style="list-style-type: none"> Bij eenzijdige beëindiging van de overeenkomst worden de overeenkomst en de rechten van beide partijen geëerbiedigd, overeenkomstig het toepasselijk recht.
Boetebedingen	<ul style="list-style-type: none"> De overeenkomst bevat boetebedingen die op ondoorzichtige wijze worden toegepast en niet in verhouding staan tot de geleden schade. Er worden boetes opgelegd zonder dat daarvoor in de overeenkomst of het toepasselijk recht enige grond bestaat. 	<ul style="list-style-type: none"> Als een partij niet aan zijn verplichtingen voldoet, worden boetebedingen op doorzichtige wijze toegepast, met inachtneming van de overeenkomst en in verhouding tot de geleden schade. Boetebedingen worden vooraf overeengekomen, zijn evenredig voor beide partijen en worden toegepast om geleden schade te vergoeden.
Eenzijdige handelingen	<ul style="list-style-type: none"> De kosten of de prijzen van producten of diensten worden eenzijdig met terugwerkende kracht gewijzigd op een wijze die niet is overeengekomen. 	<ul style="list-style-type: none"> In de overeenkomst worden de omstandigheden en voorwaarden vermeld waaronder eenzijdige handelingen na het sluiten van de overeenkomst toegestaan zijn.
Informatie	<ul style="list-style-type: none"> Tijdens de onderhandelingen over de overeenkomst wordt essentiële informatie achtergehouden die belangrijk is voor de wederpartij en waarvan de wederpartij in redelijkheid kan verwachten deze te ontvangen. Een van de overeenkomstsluitende partijen gebruikt of deelt met een derde geheime informatie die vertrouwelijk is medegedeeld door de andere overeenkomstsluitende partij, zonder toestemming van 	<ul style="list-style-type: none"> Tijdens de onderhandelingen over de overeenkomst wordt relevante essentiële informatie aan de wederpartij verstrekt en wordt er op toegezien dat deze informatie niet wordt misbruikt.

Praktische uitvoering	Voorbeelden van <u>oneerlijke praktijken</u>	Voorbeelden van <u>eerlijke praktijken</u>
	de laatste, op dusdanige wijze dat de eerste een concurrentievoordeel behaalt.	

Verdeling van het ondernemersrisico	<ul style="list-style-type: none"> • Een ongerechtvaardigd of onevenredig risico wordt afgewenteld op een van de overeenkomstsluitende partijen, bijvoorbeeld door het opleggen van een gegarandeerde marge door middel van een betaling bij uitblijvende prestaties. • Aan een van de overeenkomstsluitende partijen wordt opgelegd om de zakelijke activiteiten van een andere overeenkomstsluitende partij te financieren. • Aan een van de overeenkomstsluitende partijen wordt opgelegd om de kosten van promotieactiviteiten te financieren. • Een van de overeenkomstsluitende partijen wordt belet bij haar marketing- en promotieactiviteiten gerechtvaardigde beweringen over haar producten te doen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende marktdeelnemers lopen specifieke risico's in elk stadium van de toeleveringsketen, die verband houden met het mogelijke rendement van de ermee samenhangende bedrijfsactiviteiten. Alle marktdeelnemers zijn aansprakelijk voor hun eigen risico's en proberen niet hun risico's ten onrechte op andere partijen af te wentelen. • Risico wordt op basis van onderhandelingen en op grond van de overeenkomst verdeeld tussen de partijen zodat beide partijen daar wel bij varen. • De overeenkomstsluitende partijen komen de voorwaarden overeen waaronder zij bijdragen aan de zakelijke en/of reclameactiviteiten van de partijen.
Kosten voor opname in het assortiment (vooraf te betalen toegangsvergoeding en)	<ul style="list-style-type: none"> • Er worden kosten voor het opnemen in het assortiment opgelegd die niet in verhouding staan tot het risico dat verband houdt met het in de voorraad opnemen van een nieuw product. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer beide partijen - met het oog op het verkleinen van het risico dat verband houdt met het in de voorraad opnemen van een nieuw product - tarieven voor het opnemen in het assortiment overeenkomen, staan deze in verhouding tot het risico dat de partijen lopen.
Dreigen met verstoring van de bedrijfscontinuïteit	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt zonder objectieve rechtvaardiging bedreigd met verstoring van de bedrijfscontinuïteit of beëindiging van de handelsrelatie om een voordeel te behalen, bijvoorbeeld door een overeenkomstsluitende partij voor uitoefening van haar rechten te straffen. • Er wordt betaling verlangd voor goederen of diensten die niet zijn geleverd of de verlangde betalingen zijn duidelijk niet in overeenstemming met de waarde/kosten van de geleverde dienst. 	
Koppelverkoop	<ul style="list-style-type: none"> • Een van de overeenkomstsluitende partijen wordt ertoe gedwongen een reeks producten of diensten af te nemen of te leveren die is gekoppeld aan een andere reeks producten of diensten - hetzij van een van de overeenkomstsluitende partijen hetzij van een door een partij aangewezen derde. 	<ul style="list-style-type: none"> • De overeenkomstsluitende partijen komen overeen producten of diensten te koppelen die de algehele doelmatigheid en/of duurzaamheid van de toeleveringsketen verbeteren en de consument en beide overeenkomstsluitende partijen ten goede komen.
Levering en	<ul style="list-style-type: none"> • Leverings- of ontvangsttijden worden opzettelijk 	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer leveringen op het overeengekomen tijdstip plaatsvinden, kunnen

ontvangst van goederen	verstoord om een ongerechtvaardigd voordeel te behalen.	leveranciers hun productie- en fabricageprocessen en leveringsschema's ruim van tevoren plannen en kunnen afnemers de ontvangst, de opslag en het tentoonstellen van de geleverde goederen plannen. <ul style="list-style-type: none"> • Als een partij het noodzakelijk acht de goederen eerder, later of gedeeltelijk te ontvangen of te leveren, dient zij de wederpartij hiervan zo spoedig mogelijk en overeenkomstig de schriftelijke overeenkomst in kennis te stellen.
-------------------------------	---	---